

2023 års förlängda försäkringsskydd för 65-åringar

– allvarliga arbetsskador och långa sjukfall

I samband med regeringens höjning av åldersgränsen för pension 2023 från 65 till 66 år, gjordes motsvarande höjning för arbetsskadeförsäkringen och sjukförsäkringen. I den här rapporten tittar vi på allvarliga arbetsskador och långa sjukfall för 65-åringar 2023. Statistiken kommer från Afa Försäkring.

Den 1 januari 2023 höjdes åldersgränsen i pensionssystemet och i angränsande trygghetssystem med ett år, från 65 till 66 år. I samband med detta kom arbetsmarknadens parter överens om att göra motsvarande höjning i flera av de kollektivavtalade försäkringar som administreras av Afa Försäkring. I arbetet med den här rapporten har vi studerat antalet ärenden för 65-åringar födda 1958 i två av de försäkringar som omfattades av höjningen, arbetsskadeförsäkringen och sjukförsäkringen, under det första året efter åldershöjningen.

Då vi endast redovisar statistik för en årskull och för ett år är antalet ärenden få, och siffrorna ska därmed tolkas med försiktighet. Rapporten ger en sammanställning över 65-åringarnas allvarliga arbetsskador och långa sjukfall 2023, men det är ännu tidigt att dra slutsatser om deras ärenden i förhållande till andra åldersgrupper. Enligt offentlig statistik ökar sysselsättningsgraden för personer som är 65 år eller äldre. Om fler äldre får ersättning från försäkringarna så ändras fördelningen av ärendena för samtliga åldersgrupper sammantaget, när det till exempel gäller vilken typ av diagnoser som ligger bakom sjukfall. Detta gäller särskilt i sjukförsäkringen, där åldershöjningen får en större effekt.

Statistiken i rapporten kommer från Afa Försäkrings skadedatabas och är avläst 31 december 2024. För arbetsskadorna bygger statistiken på skador som har godkänts enligt villkoren i arbetsskadeförsäkringen, och för sjukfallen bygger statistiken på ersatta försäkringsärenden i avtalsgruppsjukförsäkringen.

Risk och sysselsättning

När vi jämför statistik mellan olika grupper brukar vi titta på antal allvarliga arbetsolyckor eller antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta (risk). Sysselsättningsstatistiken som används vid dessa riskberäkningar är uppdelad på åldersgrupper, inte på årskullar. Det innebär att vi inte har någon exakt siffra över antalet sysselsatta 65-åringar och därmed inte kan redovisa risk för dem, utan endast för den åldersgrupp som de tillhör, 56–65 år.

Arbetsskadeförsäkringen

Trygghetsförsäkring vid arbetsskada, TFA omfattar samtliga anställda, det vill säga såväl arbetare som tjänstemän inom avtalsområdena Svenskt Näringsliv/LO/PTK och Fremia¹/LO/PTK.

TFA-KL omfattar samtliga anställda i kommuner och regioner, Svenska kyrkan och Sobonaföretag². Afa Försäkring har också uppdraget att administrera och reglera arbetsskador i enlighet med det statliga personskadeavtalet (PSA).

¹ Fremia är en arbetsgivarorganisation för kooperativa och idéburna företag.

² Sobona är en arbetsgivarorganisation för företag som är verksamma inom kommun- och regionnära verksamheter.

Aldershöjningen 2023

I och med att arbetsskadeförsäkringen inte har någon övre åldersgräns har det förlängda försäkringsskyddet för 65-åringar inte haft någon direkt påverkan på antalet godkända arbetsskador inom gruppen.

Den övre gränsen för ersättning för framtida inkomstförlust i form av livränta höjdes den 1 januari 2023 till 66 år istället för 65 år.

Höjningen omfattar försäkrade födda från och med 1 januari 1958 och gäller både nya och pågående livränteärenden. Till följd av höjningen fick 74 personer födda 1958 ytterligare ett år med ersättning i form av livränta. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för den som fyllt 65 år före den 1 januari 2023.

Antal allvarliga arbetsolycksfall för 65-åringar 2023

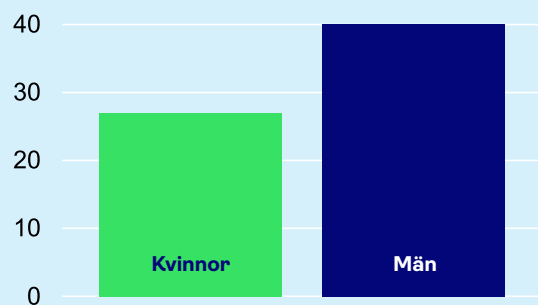
Med ett allvarligt arbetsolycksfall (olycksfall som inträffar i arbetet) menar vi att olyckan har lett till mer än 30 dagars sjukskrivning/motsvarande läkningstid eller till medicinsk invaliditet eller dödsfall.

Trots att åldershöjningen inte har någon direkt påverkan på antalet godkända arbetsskador för 65-åringar är det intressant att studera gruppens allvarliga arbetsolycksfall.

Diagram 1 visar antalet allvarliga arbetsolycksfall som inträffade 2023 för 65-åringar födda 1958. Totalt var det 67 stycken, vilket är ungefär lika många olyckor som har drabbat 65-åringar tidigare år. 40 procent av olyckorna drabbade kvinnor och 60 procent drabbade män. Det är en fördelning som är lik den för hela arbetsmarknaden oavsett ålder. Eftersom könsfördelningen för sysselsättningen på den

Diagram 1

Antal allvarliga arbetsolycksfall för 65-åringar födda 1958, per kön 2023.

svenska arbetsmarknaden är jämn, betyder det att män har en högre risk för olyckor än kvinnor. Det beror bland annat på att män i större utsträckning arbetar i yrkesgrupper som är mer utsatta för allvarliga arbetsolyckor.³

³ Afa Försäkring, Allvarliga arbetsskador och långvarig sjukfrånvaro 2025.

Fallolyckor utomhus vanligast

För både kvinnor och män är det de äldsta som har högst risk för ett allvarligt arbetsolycksfall. Att äldre har en högre risk kan bland annat bero på att skador generellt läker långsammare för äldre än för yngre. Det finns också skillnader mellan åldersgrupper när det gäller vilken typ av olyckor man drabbas av. Den äldsta åldersgruppen 56–65 år har dubbelt så hög risk att drabbas av en *fallolycka i samma nivå utomhus* som genomsnittet för samtliga åldersgrupper.

Tittar vi på hur det ser ut för 65-åringar var just en *fallolycka i samma nivå* den vanligaste orsaken till ett allvarligt arbetsolycksfall. Dessa olyckor utgjorde drygt en tredjedel av 65-åringarnas olyckor, vilket är en högre andel än för samtliga åldersgrupper. De flesta av fallolyckorna inträffade utomhus.

Yrkesgruppen med flest allvarliga arbetsolycksfall

Undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter m.fl. är den yrkesgrupp som drabbades av flest allvarliga arbetsolycksfall bland 65-åringarna, med nästan en femtedel av olyckorna. Det är en något högre andel jämfört med yrkesgruppens andel för samtliga åldersgrupper. Yrkesgruppen är en av de största på arbetsmarknaden och sysselsatte 430 000 personer 2023, motsvarande nio procent av den totala sysselsättningen.

Sjukförsäkringen

Sjukförsäkringen ger ett komplement till sjukpenning eller sjuk- eller aktivitetsersättning från Försäkringskassan och sjukfrånvaron behöver inte vara arbetsrelaterad. Avtalsgruppsjukförsäkringen AGS omfattar arbetare inom avtals-

området Svenskt Näringsliv/LO och Fremia/LO. AGS-KL omfattar anställda i kommuner, regioner, Svenska kyrkan och Sobonaföretag. Sjukförsäkringen omfattar inte statligt anställda eller tjänstemän inom det privata avtalsområdet.

Åldershöjningen 2023

För sjukförsäkringen innebär åldershöjningen att från och med 1 januari 2023 upphör rätten till ersättning från AGS eller AGS-KL månaden innan den försäkrade fyller 66 år istället för 65 år. Höjningen gäller både nya och pågående försäkringsärenden. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för den som fyllt 65 år före den 1 januari 2023.

Långa sjukfall

Med långa sjukfall avses sjukfall som har pågått i mer än 90 dagar eller som har lett till månadersersättning. Månadersersättning hos Afa Försäkring kan betalas ut till personer, försäkrade inom AGS eller AGS-KL, som beviljats sjuk- eller aktivitetsersättning från Försäkringskassan.

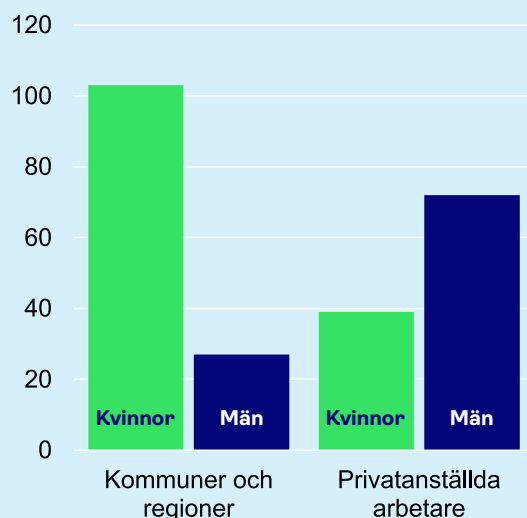
Antal nya långa sjukfall för 65-åringar 2023

Åldershöjningen ledde till att sjukförsäkrings-skyddet förlängdes och att försäkringen gäller till och med månaden innan den försäkrade fyller 66 år istället för 65 år. **Diagram 2** visar antalet nya långa sjukfall som påbörjades för 65-åringar födda 1958, 2023.

Inom Kommuner och regioner påbörjades 130 långa sjukfall, varav åtta av tio drabbade kvinnor och två av tio drabbade män. I gruppen privatanställda arbetare påbörjades 111 långa sjukfall, varav ett av tre drabbade kvinnor och två av tre drabbade män. Skillnaden i könsfördelning för sjukfallen mellan avtalsområdena kan bland annat förklaras av skillnad i könsfördelningen för sysselsättningen. För samtliga åldersgrupper sammantaget är tre av fyra sysselsatta inom Kommuner och regioner kvinnor, medan en av tre privatanställda arbetare är kvinnor.

Diagram 2

Antal nya långa sjukfall för 65-åringar födda 1958, per avtalsområde och kön 2023.

Muskuloskeletala diagnoser vanligast

Risken för långvarig sjukfrånvaro ökar tydligt ju äldre man blir och är som högst för den äldsta åldersgruppen, 56–65 år. Inom samtliga åldersgrupper sammantaget är de vanligaste orsakerna till sjukfrånvaro *psykiska och muskuloskeletala diagnoser*. Men medan risken för långvarig sjukfrånvaro med *muskuloskeletala diagnos* följer det generella mönstret och ökar med åldern, är risken för långvarig sjukfrånvaro med *psykisk diagnos* istället som högst mitt i livet.

För 65-åringar var just *muskuloskeletala diagnoser*, som *ryggsjukdomar* och *reumatism*, vanligast. Diagnoskapitlet stod för runt fyra av tio sjukfall både för anställda inom Kommuner och regioner och för privatanställda arbetare. Inom Kommuner och regioner är även *psykiska diagnoser* vanliga och stod för en fjärdedel av sjukfallen.

Yrkesgrupperna med flest långa sjukfall

Inom Kommuner och regioner drabbades yrkesgruppen *undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter m.fl.* av flest långa sjukfall bland 65-åringarna, ungefär en tredjedel, vilket är liknande siffror som för samtliga åldersgrupper.

I gruppen privatanställda arbetare är fördelningen jämnare. De fyra yrkesgrupperna *yrkesförare, städare och fönsterputsare, metall- och övrigt industriellt arbete och undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter m.fl.* stod för ungefär lika många långa sjukfall var bland 65-åringarna. Sammantaget stod dessa yrkesgrupper för drygt sex av tio långa sjukfall.

Antal pågående långa sjukfall för 65-åringar

2023 års åldershöjning ledde inte bara till ett förlängt försäkrings-skydd vid nya sjukfall för 65-åringar, utan också till att ersättning kan betalas ut ytterligare ett år för redan pågående långa sjukfall.

För personer födda 1958 handlade det om nära 1 400 sjuk-försäkringsärenden som nu avslutas under 2023 istället för under 2022. Dessa sjukfall hade påbörjats någon gång under perioden från mitten av 1970-talet och fram till och med 2022, och knappt hälften var månadsersättningsärenden som hade påbörjats innan 2022.

Anställda inom Kommuner och regioner respektive privatanställda arbetare stod för ungefär lika många av de pågående långa sjukfallen var. För båda avtalsområdena var *muskuloskeletala* och *psykiska diagnoser* de vanligaste orsakerna till sjukfallen.

Vill du ta del av
kommande publikationer?
Ladda ner och prenumerera på
våra statistikrapporter här:

afaforsakring.se/statistikrapporter

Publikation av Afa Försäkrings analysavdelning, kontakt:

analys@afaforsakring.se